

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

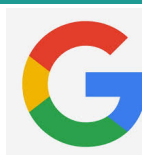
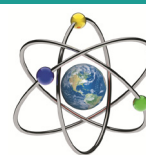

№11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 586 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
<i>Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
<i>Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
<i>Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi</i>	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
<i>Alinazarova Mahfuza</i>	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
<i>Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li</i>	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
<i>Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna</i>	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
<i>Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich</i>	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
<i>Ergasheva S. T.</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
<i>Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
<i>Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi</i>	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
<i>Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna</i>	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
<i>Jo'rayeva Matluba</i>	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
<i>Komilova Z. X.</i>	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
<i>M. Yu. Mahkamova</i>	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
<i>Madazizova Difuza Raxmatullayevna</i>	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
<i>Madina Tilavova</i>	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
<i>N. O. Saidova</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
<i>Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna</i>	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
<i>Ochilova Dilbar Isroilovna</i>	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
<i>Oripova Zilola</i>	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
<i>Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
<i>Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich</i>	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
<i>Qurbanova Ilmira Alisher qizi</i>	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
"Qurilish jarayonlari texnologiyasi" fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Said Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Xakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi "muhosaba" va "tafakkur" amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehrining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы	211
Сулейманова Нилуфар Камиловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differensiyalashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati	256
Kamolova Munajatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarning kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafruz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадилова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	304
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda morfologik kompetentlikni shakllantirish	308
Ganiyeva Shodiya Azizovna	
Модель "4+1+1" как ключевой механизм в системе практической подготовки учителей музыки.....	313
Мухитдинова Малохатхон Саиджабборовна	
Tarbiya fanini o'qish samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	317
Nazarova Nasiba Abdullayevna	
Tarbiyachining kasbiy psixologik xususiyatlari.....	320
Shamshetova Anjim Karamaddinovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya nazariyasi va metodologiyasi	323
Bo'ronova Iroda Bo'ronovna	
Yosh dzyudochi qizlarning mashg'ulotlar jarayonida jismoniy tayyorgarligini oshirish texnologiyalari	327
Matmurotova Iroda Baxtiyor qizi	
"Odob us-solihin" asarida yoritilgan axloqiy-didaktik g'oyalar va uning pedagogik mazmuni	332
A. N. Nusratov	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirishning metodik asoslari	336
Xolmatov Pardaboy Qoraboevich, Abdurasulova Dilnoza	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatida loyihalashtirishning o'rni	342
<i>Abdusattorova Go'zalxon Abdulxabib qizi</i>	
Tibbiyot va frazeologiya inson omilida	346
<i>Achilov Muzaffar Norquliyevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fazoviy tasavvurlarni rivojlantirishda matematikaning ahamiyati	349
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdulalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Ekoestetik kompetensiyani shakllantirishning xorijiy va milliy tajribalar tahlili	354
<i>Alijonova Maftuna Maxamadjon qizi</i>	
Pedagogik jarayonda talabalarda qadriyatli munosabatlarni shakllantirish mexanizmlari	359
<i>Alikulova Muxayyo Sherovna</i>	
Ingliz ritsarlik romanlarining lingvopoetik tahlili	362
<i>Durdona Boychayeva, Aliyeva Elmira</i>	
Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berishning pedagogik asoslari	365
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Kasbiy kompetensiya tushunchasining mazmuni mohiyati va tarkibiy tuzilmasi	369
<i>Axmadjonova Jasmina Jamshid qizi</i>	
Developing Writing Competence Among CEFR B1 and Ielts Learners Experiencing Difficulties in English Language Acquisition	374
<i>Ayturaev Majid Mavlankhanovich</i>	
Ta'lim jarayonida ijtimoiy intellektni rivojlantirishning milliy qadriyatlarga asoslangan modeli	378
<i>Azamov Umarxon Xayyoxonovich</i>	
Complications in Teaching Argumentative Speech to Students in Grades 8–9	383
<i>Buribayeva Aziza Ismatillaevna</i>	
Interfaol o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	386
<i>Buriyeva Aziza Nematovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha katta yoshdagi bolalarning ijodiy faolligini shakllantirish	390
<i>Davronova Sevinch</i>	
O'quvchilarda milliy va umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishda maqollardan foydalanish bo'yicha manbaalar tahlili	394
<i>Boltayeva Barno, Eliboyeva Surayyo Abdukarim qizi</i>	
Social Roots and Psychological Consequences of Domestic Violence	399
<i>Dumarova Gulmira Kozimbekovna, Mamadaliyeva Gulmira, Sultonova Zulhayo</i>	
The Transversal-Methodical Competence of a Preschool Educator is the Foundation of Effective And Quality Education	402
<i>Ergasheva Barno Ziyaviddin kizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning innovatsion yo'llari	406
<i>Erkinova Mehriniso Ro'ziboyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish strategiyalari	411
<i>Eshonkulova Hilola Rajab qizi</i>	
Ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotning bilish faoliyatiga ta'siri	415
<i>Habibova Shyira Baxtiyorovna</i>	
Ruhiy rivojlanishi sustlashgan boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish buzilishlarini aniqlash va bartaraf etish	419
<i>Ikromova Sarvinov Siroj qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	424
<i>Jabborova Dilafuz Furqatovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda chet tili o'rganish jarayonida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning psixologik asoslari	428
<i>Jurayeva Sug'diyona Shamsiddin qizi</i>	
Transforming Education: The Impact of Emerging Technologies on Modern Pedagogical Practices	431
<i>Kadirova Ferangiz Himmatillo qizi</i>	
Salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat – talabalar ma'naviyati va dunyoqarashini shakllantirishdagi roli	435
<i>Kamalova Yoqutxon Bahodirovna</i>	

Tarbiyachilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish va pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish omillari	439
<i>Kenjayeva Dildora Terkashevna</i>	
Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati	443
<i>Kistabayeva Gulchexra Djurakulovna</i>	
Kichik maktab yoshi davrida o'quv faoliyati va o'quv motivlarining shakllanishi	448
<i>Latifa Zarifovna Korayeva</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimining raqamlashtirilishi: xalqaro tajriba va istiqbollar	451
<i>Mahmudova Zulfiya Homidovna, Hoshimova Dilnoza Boymirzoevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini dizayn tafakkurga o'rgatishda STEAM yondashuvining didaktik imkoniyatlari	454
<i>Mamadaminova Munisa Maxmudjon qizi, Boboxonova Shodiyona Rustam qizi</i>	
Tabiatni asrash – kelajakni asrash: Buxoro misolida	459
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Bo'lajak pedagoglarda o'z-o'zini baholash kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish	463
<i>Meyliyeva Nafosat Gulomovna</i>	
Sun'iy intellektning ta'limda kognitiv va metakognitiv jarayonlarga ta'siri	466
<i>Murodov Ulug'bek O'tkir o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'limda inklyuziv ta'limning tashkil etilishi	470
<i>Mustofoyeva Muhabbat Husniddin qizi</i>	
The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress	473
<i>Nargiza Khayrullayevna Ortikova, Laziz Azizovich Normuratov</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizmlari	477
<i>Ortiqov Akmaljon Abdusalom o'g'li</i>	
CLIL metodining O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llanilishi	481
<i>Qarshiyeva Sarvinoz Ural qizi</i>	
The Use of Mobile Apps to Build Vocabulary Proficiency	486
<i>Kosimov Sunnat Ravshan ugli</i>	
Yoshlar tafakkurini rivojlantirish va ma'naviyatini oshirishda tasviriy san'atning o'rni	490
<i>Quvonchbek Abduxamidov</i>	
Axborot texnologiyalari ta'sirida san'at tushunchasining o'zgarishi	494
<i>Rajabova Laylo O'tkir qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari	498
<i>Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning pedagogik asoslari	501
<i>Yusufzoda Shabnam Yunus, Rashidova Saida Ravshonbek qizi</i>	
Axborot texnologiyalarini fizika darslarida qo'llash	506
<i>Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li</i>	
Axborot xavfsizligini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanish afzalliklari	510
<i>Raxmetova Lazzat</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarning psixologik xususiyatlarining o'ziga xosligi	513
<i>S. A. Mamatisayeva</i>	
Androgogik yondashuvning integrativ metodikasi	517
<i>Sattorova Shaxlo Axadovna</i>	
Gendered Language in Uzbek and English Media Discourse	520
<i>Sultonova Charos Iskandar kizi</i>	
Maktabga tayyorlov yoshdagi bolalarda ijtimoiy ekologik dunyoqarashni shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillar	527
<i>Suyunova Matluba Abdusaidovna</i>	
Empatiya shifokor–pasiyent munosabatida: tibbiyot talabalarining psixologik tayyorgarligi	531
<i>Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi, Qurbonova Fotima Farhodjon qizi</i>	
Modern Approaches to Teaching Grammar	534
<i>Tuychiyev Azamat Farkhod ugli</i>	
The Importance of Psychological Preparation of Preschool Children for School Education	538
<i>Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li</i>	

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarining kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	541
<i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	
Imkoniyati cheklangan va sog'lom bolalar faoliyatida universal ta'limning imkoniyati	544
<i>Xolmatova Sarvinoz Raxmatilla qizi</i>	
Kurashchilarning umumiy va maxsus sport tayyorgarliklari.....	548
<i>Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li</i>	
Tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida ekologik kompetentlik tushunchalarini rivojlantirish bosqichlari.....	551
<i>Yarova Gulhayo Fazliddin qizi</i>	
Arxitektura va dizayn yo'nalishi bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish vositasida axborot almashish jarayonlarini optimallashtirish metodikasini takomillashtirish.....	555
<i>Kuchimov M. K.</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	559
<i>Quldashev Murodjon G'aniyevich</i>	
Лингвистическое исследование влияния социальных сетей на синтаксические изменения в языке современного поколения.....	562
<i>Шавилова Наталья Сергеевна</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining nutq madaniyati.....	566
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna, Gulimbayeva Barno</i>	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–маҳалла" в Узбекистане ...	570
<i>Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли</i>	
Mantiqiy masalalarni bajarishning metodik usullari	575
<i>Tosheva Yulduz</i>	
Bo'lajak ofitserlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik-psixologik omillar (jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'linmalari misolida)	579
<i>Yarmatov Akbar Normurotovich</i>	
Yosh harbiy xizmatchi ofitserlarda muloqot madaniyatini samarali shakllantirish muammosining xorijiy tadqiqotlardagi talqini	582
<i>Matyakubov Elyor Rajapovich</i>	

SALOMATLIK ETIKASI KONSEPSIYASI VA PEDAGOGIK MADANIYAT – TALABALAR MA'NAVIYATI VA DUNYOQARASHINI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI

Kamalova Yoqutxon Bahodirovna

Namangan davlat pedagogika instituti tadqiqotchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola salomatlik etikasi va pedagogik madaniyat konsepsiyalari o'rtasidagi nazariy va amaliy bog'liqlikni ilmiy tahlil qiladi. Mazkur tadqiqot doirasida salomatlik etikasi insonning shaxsiy va ijtimoiy hayotida sog'lom turmush tarzini shakllantirish, axloqiy qadriyatlarni mustahkamlash hamda ma'naviy ongni rivojlantirishda qanday rol o'ynashi o'rganildi. Shuningdek, pedagogik madaniyat talabalar ma'naviyati, dunyoqarashi va kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishdagi integratsiyalashgan yondashuvlar orqali ko'rib chiqildi.

Kalit so'zlar: salomatlik etikasi, pedagogik madaniyat, ma'naviy tarbiya, sog'lom dunyoqarash, talaba rivoji, ta'lim metodikasi.

Abstract: This article provides a scientific analysis of the theoretical and practical interrelation between the concepts of health ethics and pedagogical culture. Within the scope of the study, the role of health ethics in shaping a healthy lifestyle, strengthening moral values, and developing spiritual consciousness is examined. Furthermore, pedagogical culture is explored through integrated approaches that contribute to the formation of students' spirituality, worldview, and professional competencies.

Key words: health ethics, pedagogical culture, moral education, healthy worldview, student development, teaching methodology.

Аннотация: В данной статье проводится научный анализ теоретической и практической взаимосвязи между концепциями этики здоровья и педагогической культуры. В рамках исследования рассмотрена роль этики здоровья в формировании здорового образа жизни, укреплении моральных ценностей и развитии духовного сознания личности. Также педагогическая культура изучается как интегративный подход к формированию духовности, мировоззрения и профессиональных компетенций студентов.

Ключевые слова: этика здоровья, педагогическая культура, духовное воспитание, здоровое мировоззрение, развитие студентов, методика обучения.

KIRISH

XXI asrning axborot va texnologiyalar davrida inson salomatligi va uning ijtimoiy taraqqiyotdagi roli har qachongidan ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Sog'lom turmush tarzi va shaxsning ma'naviy dunyoqarashi nafaqat jismoniy, balki ruhiy hamda ijtimoiy salomatlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat fenomenini o'rganishda ularning o'zaro bog'liqligi, amaliy tatbiqi hamda pedagogik jarayonga integratsiyasi alohida ahamiyatga ega.

Salomatlik etikasi – bu insonning shaxsiy hayoti va ijtimoiy munosabatlarida axloqiy qadriyatlar, ijtimoiy mas'uliyat hamda sog'lom turmush tamoyillarini uyg'unlashtirgan konsepsiya bo'lib, u pedagogik faoliyat bilan uzviy bog'liqdir ^[1]. Pedagogik madaniyat esa shaxsning pedagogik bilim, ko'nikma va malakalarini, ijtimoiy-axloqiy qadriyatlarini hamda kasbiy me'yorlarini o'z ichiga olgan murakkab tizimdir. Ta'lim jarayonida pedagogik madaniyatni rivojlantirish orqali talabalarda sog'lom dunyoqarash, axloqiy mas'uliyat va shaxsiy salomatlikni mustahkamlash mumkin.

Shu nuqtai nazardan, salomatlik etikasi va pedagogik madaniyat integratsiyasi talaba shaxsining ma'naviy va jismoniy rivojlanishi, uning ijtimoiy faoliyatga tayyorgarligi hamda kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning muhim omili hisoblanadi ^[2]. Zamonaviy pedagogik nazariyalar shuni ko'rsatadiki, talabalar ma'naviy va jismoniy salomatligini rivojlantirish faqat an'anaviy dars jarayoni orqali emas, balki ta'lim muhitining kompleks pedagogik strategiyalari va sog'lomlashtiruvchi yondashuvlar orqali amalga oshiriladi. Shu bois, salomatlik

etikasi tamoyillari ta'limning har bir bosqichida, xususan, umumiy pedagogika fanida talabalar bilan muloqotda uzviy tarzda qo'llanilishi zarur.

Shuningdek, pedagogik madaniyat talabani shaxsiy va kasbiy identifikatsiyasini shakllantirishga xizmat qiladi. Bu jarayonda talaba o'zining jismoniy va ruhiy holatini boshqarish, axloqiy qadriyatlarni qadrlash hamda sog'lom turmush tarzini shakllantirish ko'nikmalarini egallaydi. Mazkur jarayonlar kompleks pedagogik metodlar, interaktiv treninglar, kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish dasturlari va sog'lomlashtiruvchi innovatsion yondashuvlar orqali amalga oshiriladi.

Zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, talabalarda sog'lom dunyoqarashni shakllantirishda pedagogik madaniyatning integrativ modeli muhim ahamiyatga ega ^[3]. Bu model shaxsning axloqiy qadriyatlarini, ijtimoiy faolligini va kasbiy malakalarini uyg'unlashtiradi. Shu bilan birga, salomatlik etikasi talabani shaxsiy mas'uliyatini, o'z salomatligi va hayot sifatini boshqarish ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Ta'lim jarayonida bu ikki konsepsiyani uyg'unligi talabani ma'naviy va jismoniy salomatligini kompleks tarzda rivojlantirish imkonini beradi ^[4]. Ta'lim psixologiyasi va pedagogik metodologiya nuqtai nazaridan, salomatlik etikasi hamda pedagogik madaniyatni integratsiyalashgan yondashuvlar talabani dunyoqarashini kengaytiradi, axloqiy va ijtimoiy qadriyatlarini mustahkamlaydi hamda kasbiy faoliyatga tayyorgarligini oshiradi. Shu bilan birga, bu yondashuvlar talabani shaxsiy mas'uliyati, o'zini o'zi boshqarish va sog'lom turmush tarzini shakllantirishni rag'batlantiradi.

Pedagogik amaliyotda salomatlik etikasi konsepsiyasini tatbiq etish va pedagogik madaniyatni rivojlantirish quyidagi asosiy yo'nalishlarda amalga oshiriladi:

- ta'lim muhitida sog'lomlashtiruvchi interaktiv metodlarni qo'llash;
- talaba shaxsining ma'naviy va jismoniy rivojlanishini monitoring qilish;
- axloqiy qadriyatlar va kasbiy etika tamoyillari bilan uyg'unlashtirilgan o'quv dasturlarini yaratish.

Bugungi globallashtiruvchi va axborot-kommunikatsiya texnologiyalari davrida inson salomatligi va uning ijtimoiy taraqqiyotdagi roli nafaqat jismoniy, balki ma'naviy hamda psixologik jihatdan ham muhim ahamiyat kasb etmoqda ^[5]. Zamonaviy jamiyat sharoitida talabalar nafaqat kasbiy bilim va ko'nikmalarni egallashlari, balki sog'lom turmush tarzini shakllantirish, axloqiy mas'uliyatni anglash va pedagogik madaniyat asosida o'z shaxsini rivojlantirish qobiliyatiga ega bo'lishlari zarur.

Shu nuqtai nazardan, salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat fenomeni ta'lim jarayonining strategik jihatlari belgilovchi omilga aylanadi. Pedagogik madaniyat esa talabani kasbiy va shaxsiy identifikatsiyasini shakllantirish, uning axloqiy va ijtimoiy mas'uliyatini mustahkamlash, dunyoqarashini kengaytirish hamda sog'lom turmush ko'nikmalarini rivojlantirishning muhim vositasi sifatida namoyon bo'ladi.

Global pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, pedagogik madaniyatni rivojlantirish orqali talabalar o'z salomatligini anglaydigan, axloqiy qadriyatlarini qadrlaydigan va ijtimoiy muhitga faol moslasha oladigan shaxsga aylanadi. Zamonaviy ta'lim tizimida sog'lomlashtiruvchi interaktiv metodlar, bioetika tamoyillari hamda axloqiy va ijtimoiy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirilgan pedagogik dasturlar talabalar dunyoqarashini kengaytiradi, ularning kasbiy kompetensiyalarini oshiradi va shaxsiy mas'uliyatini mustahkamlaydi ^[6].

Shu nuqtai nazardan, salomatlik etikasi va pedagogik madaniyatni tadqiq etishning dolzarbligi bir necha asosiy omillarda namoyon bo'ladi:

- talabalar ma'naviy va jismoniy salomatligini ta'minlashga qaratilgan zamonaviy pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish zarurati;
- axloqiy va ijtimoiy qadriyatlar bilan uyg'unlashtirilgan pedagogik amaliyotni mustahkamlash;
- talabani shaxsiy, kasbiy va ijtimoiy rivojlanishini kompleks tarzda qo'llab-quvvatlash.

Shuni alohida ta'kidlash kerakki, salomatlik etikasi va pedagogik madaniyatni tadqiq etish faqat ilmiy ahamiyatga ega emas, balki ijtimoiy va amaliy jihatdan ham katta ahamiyat kasb etadi. Bu yondashuvlar talabani sog'lom dunyoqarashi va axloqiy mas'uliyatini shakllantirish orqali jamiyatda salomatlik madaniyatini rivojlantirishga xizmat qiladi hamda ta'lim sifati va pedagogik jarayon samaradorligini oshiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Salomatlik etikasi va pedagogik madaniyat masalalari bo'yicha xorijiy olimlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar mazkur mavzuning nazariy asoslarini mustahkamlaydi. Shu nuqtai nazardan, Fransuz olimi Michel Foucaultning sog'lom turmush, shaxsiy intizom va ijtimoiy nazorat tushunchalarini tahlil qilgan ishlari muhim ahamiyat kasb etadi. Foucault salomatlik konsepsiyasini insonning shaxsiy va ijtimoiy mas'uliyati, bioquvvat va jismoniy tarbiya bilan bog'liq tizim sifatida ko'radi, shuningdek, pedagogik jarayonda axloqiy va etik yondashuvlar orqali talaba shaxsining dunyoqarashini shakllantirishni ta'kidlaydi^[7]. Uning fikricha, sog'lom turmush tarzini shakllantirish nafaqat jismoniy, balki ruhiy va ijtimoiy salomatlikni ham ta'minlaydi, bu esa pedagogik madaniyat va axloqiy tarbiya bilan bevosita bog'liqdir. Shuningdek, Amerika olimi Howard Gardnerning ko'p

intellektual nazariyasi pedagogik madaniyat va shaxsiy salomatlikni rivojlantirish bilan uzviy bog'liq ekanligini ko'rsatadi. Gardner ta'lim jarayonida talabalar turli ko'nikma va intellektual qobiliyatlarini uyg'unlashtirish orqali nafaqat bilim, balki ijtimoiy va ma'naviy kompetensiyalarini rivojlantirish mumkinligini ta'kidlaydi^[8]. Bu nuqtai nazardan, salomatlik etikasi konsepsiyasini pedagogik madaniyat bilan integratsiyalashgan holda tatbiq etish talabalar dunyoqarashini kengaytirish va sog'lom turmush tarzini shakllantirish imkonini beradi.

Ushbu ikki olimning ishlari bir-birini to'ldiradi: Foucault bioetika va sog'lomlikni ijtimoiy nazorat bilan bog'lab talaba axloqiy mas'uliyatini shakllantirishni yoritgan bo'lsa, Gardner pedagogik madaniyat va ko'p intellektual yondashuv orqali shaxsning kompleks rivojlanishini ta'kidlaydi. Shu bilan birga, ularning tadqiqotlari salomatlik etikasi va pedagogik madaniyat integratsiyasi orqali talabaning ma'naviy va jismoniy salomatligini bir vaqtning o'zida rivojlantirishning nazariy asoslarini beradi. Natijada, Foucault va Gardnerning ilmiy ishlari pedagogik jarayonda salomatlik etikasi va pedagogik madaniyatni uyg'unlashtirish orqali talaba dunyoqarashi, axloqiy qadriyatlar va sog'lom turmush ko'nikmalarini shakllantirishning muhimligini ko'rsatadi. Shu jihatdan, ularning nazariyalari zamonaviy pedagogik amaliyot va metodologiyada ilg'or konseptual yondashuvlar sifatida e'tirof etiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada salomatlik etikasi va pedagogik madaniyatni tadqiq etishda kompleks va uzviy metodologik yondashuv qo'llanildi. Tadqiqotda tizimlashtirish, retrospektiv tahlil, qiyosiy va empirik metodlar birlashtirilib, pedagogik jarayon va talaba shaxsining ma'naviy-jismoniy rivojlanishi o'rganildi. Shuningdek, omilli tahlil va kontent-tahlil uslublari orqali mavjud ilmiy manbalar, pedagogik dasturlar va sog'lomlashtiruvchi interaktiv metodlar chuqur o'rganildi. Institutsional va tuzilmaviy-funksional yondashuvlar yordamida salomatlik etikasi prinsiplari va pedagogik madaniyat elementlarining ta'lim jarayonida uyg'unligi tahlil qilindi, fanlararo yondashuv esa talabaning axloqiy qadriyatlarini, dunyoqarashi va kasbiy kompetensiyalarini birlashtirib tadqiq etish imkonini berdi. Shu bilan birga, metodologik jarayonda sifatli va miqdoriy tadqiqotlar uyg'unlashgan holda, pedagogik eksperimentlar va kuzatuvlar orqali talabaning sog'lom dunyoqarashini shakllantirishning samaradorligi aniqlanib, nazariy konsepsiyalar amaliy tajriba bilan mustahkamlandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyatni integratsiyalashgan yondashuv orqali talabalar shaxsining ma'naviy, jismoniy va ijtimoiy rivojlanishi kompleks tarzda ta'minlanadi. Empirik kuzatuvlar va pedagogik eksperimentlar talabalarda sog'lom dunyoqarash, axloqiy mas'uliyat va shaxsiy intizomning shakllanishini aniq ko'rsatdi. Xususan, pedagogik jarayonda salomatlik etikasi prinsiplari – shaxsiy mas'uliyat, bioetika, sog'lom turmush tarzini qadrlash va o'zini o'zi boshqarish ko'nikmalarini rivojlantirish – talabalar ma'naviy madaniyati bilan uzviy bog'langan.

Tadqiqot doirasida o'tkazilgan interaktiv treninglar va sog'lomlashtiruvchi pedagogik metodlar orqali talabalarda o'z salomatligi va ruhiy holatini boshqarish qobiliyati sezilarli darajada oshdi, ularning axloqiy va ijtimoiy qarorlar qabul qilishdagi mas'uliyati kuchaydi. Shuningdek, pedagogik madaniyat elementlari – talabaning kasbiy etikasi, ilmiy kompetensiyasi, kommunikativ va hamkorlik ko'nikmalari – sog'lomlashtiruvchi interaktiv yondashuvlar bilan uyg'unlashganida, talabaning shaxsiy va ijtimoiy identifikatsiyasi mustahkamlandi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, salomatlik etikasi va pedagogik madaniyatni integratsiyalashgan holda tatbiq etish ta'lim jarayonida talabalar dunyoqarashini kengaytirish, axloqiy qadriyatlarni mustahkamlash va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish imkonini beradi. Bu yondashuvlar talabaning shaxsiy sog'lom turmush ko'nikmalarini, jismoniy faoliyatga tayyorgarligini va ruhiy barqarorligini oshiradi, shuningdek ularning ijtimoiy faolligini rag'batlantiradi.

Bundan tashqari, tadqiqot ma'lumotlari pedagogik amaliyotda salomatlik etikasi prinsiplari va pedagogik madaniyatni uyg'unlashtirishning samarali mexanizmlari mavjudligini ko'rsatdi. Xususan, o'quv dasturlarida bioetika, sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, interaktiv metodlar va axloqiy muloqot komponentlarini qo'llash talabaning ma'naviy, ijtimoiy va jismoniy rivojlanishini optimallashtiradi. Shu bilan birga, talabalarining kasbiy va shaxsiy identifikatsiyasi, axloqiy mas'uliyati va sog'lom turmushga intilishi kuchayadi, bu esa pedagogik jarayon samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Salomatlik etikasi va pedagogik madaniyatni integratsiyalashgan yondashuv masalalari bo'yicha xorijiy olimlar orasida keng polemika mavjud. Fransuz faylasufi Michel Foucault va amerikalik pedagog Howard Gardner bu mavzuda o'zaro turli nuqtai nazarlarni ilgari surgan. Foucault sog'lom turmush va bioetika prinsiplarini ijtimoiy nazorat tizimlari bilan bog'lab, pedagogik jarayonda shaxsiy mas'uliyatni shakllantirishni markaziy konsepsiya sifatida ko'radi. Uning fikricha, pedagogik jarayon talabaning axloqiy mas'uliyati, jismoniy va ruhiy salomatligini bir vaqtda rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi lozim, ammo bu jarayon ijtimoiy me'yorlar va institutsional nazorat bilan muvozanatlashgan holda amalga oshirilishi kerak^[9].

Bunga qarshi ravishda, Gardner pedagogik madaniyat va ko'p intellektual yondashuv orqali shaxsning kompleks rivojlanishini ta'kidlaydi. Uning nuqtai nazariga ko'ra, talaba shaxsining jismoniy va ruhiy salomatligi,

axloqiy qadriyatlari va kasbiy kompetensiyalari ko'p intellektual yondashuv asosida uyg'unlashtirilgan pedagogik jarayon orqali samarali rivojlantiriladi. Gardner fikricha, pedagogik madaniyat talabani dunyoqarashi va sog'lom turmush tarzini shakllantirishda asosiy vosita bo'lib, ta'lim jarayonidagi interaktiv metodlar, kooperativ o'qitish va individual yondashuvlar orqali amalga oshiriladi.

Foucault va Gardnerning fikrlarini solishtiradigan bo'lsak, ularning yondashuvlari talaba salomatligini rivojlantirish nuqtai nazaridan uzviy bog'liq bo'lsa-da, metodologik jihatdan farqlanadi ^[10]. Foucault bioetika va ijtimoiy nazoratni asosiy tamoyil sifatida ko'rsa, Gardner pedagogik madaniyat va ko'p intellektual yondashuv orqali shaxsiy hamda kasbiy rivojlanishga urg'u beradi.

Bu ikki qarashni integratsiyalashgan holda qo'llash pedagogik jarayonning samaradorligini oshiradi: Foucaultning ijtimoiy nazorat va axloqiy mas'uliyat konsepsiyasi talabani etik ongini mustahkamlasa, Gardnerning ko'p intellektual yondashuvi uning kasbiy va shaxsiy kompetensiyalarini rivojlantiradi. Natijada, salomatlik etikasi va pedagogik madaniyat integratsiyasi bo'yicha ilmiy munozaralar talaba shaxsining ma'naviy va jismoniy rivojlanishi, dunyoqarashini kengaytirish hamda ijtimoiy faolligini oshirishdagi samarali strategiyalarni aniqlashga xizmat qiladi.

Foucault va Gardnerning polemikasi pedagogik amaliyotda bioetika, sog'lomlashtiruvchi interaktiv metodlar va ko'p intellektual yondashuvlarni uyg'unlashtirish orqali talabani axloqiy mas'uliyatini, sog'lom turmush ko'nikmalarini va pedagogik madaniyatini mustahkamlash imkonini beradi. Shu tarzda, xorijiy olimlarning fikrlaridagi tafovutlar va umumiy tamoyillar pedagogik metodologiyada innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqishda nazariy asos sifatida xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu maqola doirasida salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyatning talabalar ma'naviyati, dunyoqarashi hamda sog'lom turmush ko'nikmalarini shakllantirishdagi roli tizimli tarzda o'rganildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, salomatlik etikasi va pedagogik madaniyatni integratsiyalashgan yondashuv talabani jismoniy, ruhiy va ijtimoiy salomatligini bir vaqtda rivojlantirishga imkon yaratadi, uning axloqiy mas'uliyatini mustahkamlaydi va dunyoqarashini kengaytiradi.

Pedagogik jarayonda interaktiv metodlardan, bioetika prinsiplari hamda ko'p intellektual yondashuvlardan foydalanish talabalarning kasbiy kompetensiyalarini, ijtimoiy faolligini va shaxsiy intizomini sezilarli darajada oshiradi. Shuningdek, xorijiy olimlar – Michel Foucault va Howard Gardner tadqiqotlaridagi polemika pedagogik jarayonda bioetika va pedagogik madaniyatni uyg'unlashtirishning nazariy hamda metodologik asoslarini belgilaydi.

Foucaultning ijtimoiy nazorat va axloqiy mas'uliyat konsepsiyasi talabani etik ongini rivojlantirsa, Gardnerning ko'p intellektual yondashuvi shaxsiy hamda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishni rag'batlantiradi. Shu tarzda, ularning yondashuvlarini uyg'unlashtirish ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi, talabada sog'lom dunyoqarash, ma'naviy barqarorlik va axloqiy mas'uliyatni shakllantiradi.

Xulosa qilib aytganda, salomatlik etikasi va pedagogik madaniyatning uzviy integratsiyasi talaba shaxsining ma'naviy, jismoniy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlashda strategik ahamiyat kasb etadi hamda pedagogik amaliyot va metodologiyada innovatsion yondashuvlarni ishlab chiqish uchun muhim nazariy asos yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Odinayev, T. T. (2023). Bo'lajak tibbiyot hamshiralari kasbiy kompetentlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik omillari. *Academic Research in Educational Sciences*, 4(TMA Conference), 230–234.
2. Shohbozbek, E. (2025). Pedagogik metodologiya uzluksiz ta'lim tizimida maktabgacha ta'limning yoshlar ma'naviyatiga ta'siri. *Global Science Review*, 4(5), 774–782.
3. Matnazarovna, J. O., & Beknazarovna, S. S. (2025). Talabalarda raqamli madaniyat asoslarini shakllantirishning ahamiyati. *Modern Education and Development*, 27(2), 140–150.
4. Muruvvat, A., & Shohbozbek, E. (2025). The role of preschool education in spiritual and moral values in Uzbekistan. *Global Science Review*, 3(2), 246–253.
5. Kenjaboyev, A., & Kenjaboyeva, D. (2022). Pedagogik deontologiya va kompetentlik. Termiz: Surxon-nashr nashrmatbaa markazi.
6. Ergashbayev, S. (2025). Philosophical foundations of the integration of education and upbringing in the development of youth's spiritual outlook. *Shokh Library*, 1(10).
7. Sayfullaeva, R., & G'aybullayeva, N. (2023). Salomatlik konseptining lingvomadaniy talqini. *Farg'ona Davlat Universiteti Ilmiy Jurnali*, (1), 217.
8. Atxamjonovna, B. D., & Shohbozbek, E. (2025). Forming the spiritual worldview of youth in pre-school education in our Republic. *Global Science Review*, 4(5), 221–228.
9. Valixanov, S. (2024). Zamonaviy jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyalari. *University Research Base*, 537–540.
10. Shohbozbek, E. (2025). Developing the spiritual worldview of young people through the continuous education system in Uzbekistan. *Ob'edinyaya studentov: Mejdunarodnye issledovaniya i sotrudnichestvo mejd distsiplinami*, 1(1), 314–316.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.